

تبیین جامعه شناختی و سیاسی عوامل موثر بر خیانت زن به مرد در خانواده
جواد درویش^۱ - منصور حقیقتیان^{۲*} - سید ناصر حجازی^۳
تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۸/۰۸ - تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۹/۱۲

چکیده:

هدف از پژوهش حاضر تبیین رابطه بین فضای مجازی و تمایل به خیانت زن به مرد در خانواده می‌باشد. این تحقیق از نظر نوع تحقیق کاربردی و از نقطه نظر روش تحقیق توصیفی - تحلیلی با تکنیک جمع‌آوری داده‌ها به صورت پیمایشی انجام شد. جامعه آماری این پژوهش، مراجعه کنندگان به مرکز مشاوره بهروان در رابطه با مشکلات خانوادگی ناشی از شبکه‌های اجتماعی مجازی می‌باشد. به منظور محاسبه حجم نمونه‌ها با توجه به جدول مورگان ۳۰۰ نفر انتخاب شدند، ابزار جمع‌آوری داده‌ها نیز پرسشنامه است. به منظور شیوه نمونه‌گیری درست از جامعه آماری از شیوه نمونه‌گیری تصادفی سیستماتیک استفاده شد. نتایج نشان می‌دهد که بین سبک زندگی افراد عضو در شبکه‌های اجتماعی مجازی (تحت موبایل) و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی، محتوای غیراخلاقی، عادی شدن خیانت زوجین و... در شبکه‌های اجتماعی تحت موبایل ارتباط وجود دارد.

واژگان کلیدی: خیانت، زن، سیاست، ارزشمندی، رسانه‌های اجتماعی

JPIR-2011-1648

۱- دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی، واحد دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی، دهقان، ایران

۲- دانشیار گروه جامعه‌شناسی، واحد دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی، دهقان، ایران: نویسنده مسئول

haghighat@dehaghan.ac.ir

۳- استادیار گروه جامعه‌شناسی، واحد دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی، دهقان، ایران

مقدمه

وقتی سخن از روابط زوجین به میان می‌آید، غالباً تصویری از تفاهم و سازگاری و یا اختلاف و ناسازگاری ارائه می‌گردد؛ بنابراین موضوع بحث به بررسی میزان سازگاری یا ناسازگاری و میزان ارزش‌مداری و پایبندی بین ارزش‌های فرهنگی و دینی خانواده و جامعه بستگی دارد و در واقع ساختار سیاسی جامعه در نظام ارزشی و از طریق نظام آموزشی و همچنین سیاست‌ها، برنامه‌کنترلی و نظارتی از جمله نظام اجتماعی و قوانین و مقررات اهمیت ویژه‌ای خواهد داشت به طوری که در نگاه بین‌المللی براساس بررسی‌های اسنادی و پیشینه تحقیقات خارجی در این زمینه مشخص می‌گردد کشورهایی که سیاست حفظ بنیان خانواده را در پیش دارند پایبندی بیشتری در خانواده‌ها و نظام اجتماعی وجود دارد. اما به نظر می‌رسد روابط زوجین در گستره‌ای فراتر از موضوع سازگاری قابل بحث باشد. اگر نقطه آرمانی در روابط زناشویی را رابطه‌ای بدانیم که نتیجه آن از یک سو آرامش روانی و احساس ارزشمندی و از سوی دیگر کارآمدی هر یک از زوجین در کارکردهای مورد انتظار از آنان باشد و البته آرامش و کارآمدی را نیز بر اساس آموزه‌های دینی تفسیر کنیم، می‌توان این رابطه را فراتر از سازگاری در نظر گرفت. چون سازگاری زوجین ضرورتاً نشانگر کارایی آنان در تمام عرصه‌ها نیست به‌طور مثال اگر زن و شوهر برای نداشتن فرزند و یا قطع ارتباط با خویشان به توافق رسیده باشند، گرچه سازگاری میان آنان برقرار است؛ اما این رابطه به گونه‌ای پویا نبوده است که زمینه کارایی زن و شوهر را به عنوان ارکان خانواده در برابر طایفه و جامعه فراهم آورد. از نگاه ما سازگاری زناشویی گرچه پیش‌نیاز ضروری خانواده کارآمد است اما نمی‌تواند ملاکی تام برای ارزش‌گذاری بر روابط زن و شوهری باشد و باید سازگاری را با محوریت «تعاون بر تقوا» ملاکی مهم و اساسی شمرد. از آنچه گفته شد می‌توان دریافت که نقطه مطلوب و به تبع آن دامنه‌ی بحث از روابط زن و شوهری، روابطی است که بتواند استعداد‌های هر یک از زوجین را بارور نماید، درک متقابل، نشاط و شادکامی و تعادل روانی آنان را ارتقاء بخشد و کارکردهای هر یک از آنان را از جمله در ارتباط با فرزندان، والدین، خانواده با یکدیگر و جامعه تقویت نماید. پس از این توضیح می‌توان حوزه بحث را به چند بخش تقسیم نمود؛ ۱- مسائل و مشکلات ۲- علل و عوامل ۳- چالش‌ها و امیدها ۴- بایسته‌ها و رویکردها.

بیان مسئله

امروزه خانواده به‌عنوان یک نهاد اجتماعی دارای اهمیت زیادی در زمینه‌های فرهنگی اجتماعی آموزشی ارتباطات و ساختارهای سیاسی جامعه و سیاست‌های حمایت از خانواده در حکومت‌ها

است؛ در دوران جدید با توجه به تغییر در ساختارهای سیاسی و مقرراتی و نظارتی در جامعه شاهد تغییر در نظام اجتماعی و روابط در خانواده می‌باشیم. به‌خصوص در جوامعی که به صورت خانواده محور بوده و بخش اعظمی از جامعه را خانواده‌ها تشکیل می‌دهند. در چنین شرایطی حفظ و بقا و رشد خانواده اهمیت ویژه‌ای خواهد داشت. خانواده متشکل از یک زن و یک مرد و قرارداد بسته شده بین آنها آغاز شده و سپس فرزندان و سایر بستگان به آن افزوده می‌گردد در چنین نهادی روابط عاطفی و روابط جنسی بین زن و شوهر به عنوان ارکان اصلی روابط زناشویی مطرح می‌گردد به اعتقاد گلاسر زوجها زندگی مشترکشان را با عشق شروع می‌کنند ولی بعد از مدتی صمیمیت اولیه رنگ می‌بازد. در کشور ایران و جامعه ایرانی که آداب و رسوم و روابط براساس دین اسلام و فرهنگ ایرانی می‌باشد هرگونه انحراف چه در روابط عاطفی و چه در روابط جنسی ناهنجاری محسوب شده و مردود می‌باشد. به‌طوری که در مسائلی از قبیل خیانت و انحرافات جنسی افراد مذکور در جامعه منزوی شده و جایگاه و حرمت خود را از دست می‌داند البته این منزوی شدن مربوط به مردان خیانتکار بوده و در مورد زنان کار پیچیده‌تر و سخت‌تر دنبال می‌شد به‌طوری که این پدیده یا وجود نداشته و یا آمار بسیار پایینی داشته است و همچنین مجازات سختی هم از نظر جامعه و هم قوانین، در انتظار اینگونه افراد بوده است به‌طوری که در اسلام به آن زنا و در قانون مجازات سنگسار برایش در نظر گرفته می‌شد و در جامعه پذیرش اجتماعی در این خصوص وجود نداشته و آن را تابو می‌دانستند. به همین دلیل این پدیده به صورت نادر بوده و گاه زمین‌ساز مسائلی همچون درگیری قتل و غیره می‌شده است. البته دلایل بروز این مساله هم محدود به انتقام و یا ازدواج سنتی و یا مسائل مالی و نهایتاً تنوع طلبی صورت می‌گرفت. اما در جامعه امروزی بعد از گذشتن از دوران سنت ورود به دوران مدرنیته با ظهور تکنولوژی ماهواره‌ها و شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌ها و غیره شرایط تغییر کرده و شاهد پدیده نوظهور خیانت زن به مرد در خانواده ایرانی هستیم که شکل آن با اتفاقات گذشته متفاوت بوده و در اینجا با یک تغییر نگرش مواجه هستیم. با توجه به اینکه این مساله باعث تخریب خانواده و تاثیر منفی بر فرزندان و نهایتاً بروز آسیب جدی به جامعه و بالارفتن آمار طلاق و بروز بی‌بندوباری در جامعه شده است. بررسی علل ایجاد این پدیده از جمله بی‌ارزشی یا تغییرات ارزشی و تغییر در نگرش افراد جامعه از طریق تغییر گسترده در داده‌های ذهنی و نهایتاً تغییر در پذیرش اجتماعی و در پی آن تغییر در کنترل اجتماعی و نهایتاً خروج از مسیر فرهنگ و دین می‌باشد که این امر جامعه را از مسیر خود خارج کرده و پیامد‌های ضدارزشی دیگری به همراه خواهد داشت لذا بررسی علل ایجاد و شیوع این پدیده نو-

ظهور با شکل جدید از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در دوران جدید در خانواده شاهد تحولات نو و جدیدی هستیم و این تحولات گاه‌به‌گام به سمت و سوی تغییرات ارزشی رفته و در روابط عاطفی و جنسی در خانواده و همچنین رعایت اصول و چارچوب خانواده تغییراتی ایجاد نموده است. لذا حفظ ارزش‌ها در چارچوب‌های اصلی خانواده در جهت پیشگیری از هرگونه انحراف و حفظ انسجام خانواده بسیارحائز اهمیت و مفید خواهد بود. روابط خیانت زن به مرد از جمله مسائل زناشویی می‌باشد که نه تنها برای محققان و پژوهشگران بلکه برای مشاوران خانواده و خانواده‌هایی که درگیر این نوع روابط شدند، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. درمانگران معتقدند که روابط خیانت زن به مرد یکی از مخرب‌ترین مسائل در یک رابطه زناشویی و یکی از دشوارترین موارد برای درمان به شمار می‌آید. ارتکاب روابط خیانت زن به مرد پیامدهای جدی غیرقابل بازگشت از جمله شیوع ایدز، خودکشی، طلاق، قتل و از هم‌پاشیدگی خانواده گمراهی جوانان در نحوه ارضای میل جنسی و کنترل شهوت و همچنین عدم پابندی به ارزش‌ها و تغییرات ارزشی و هنجارشکنی می‌باشد. علی‌ای‌حال درصد بالایی از قتلها در خانواده و همسرکشی و همچنین یکی از دلایل عمده طلاق‌ها در عصر حاضر و همچنین درگیری‌های خانوادگی بخش عمده‌ای ریشه در خیانت داشته و به‌خصوص خیانت زن به مرد در خانواده آسیب جدی به خانواده و جامعه وارد می‌آورد. باتوجه به تغییرات اجتماعی رخ داده در سالهای اخیر و تغییر در شیوه‌های زندگی و تغییر در نگرش و ارزش‌های جامعه و شکل جدیدی از خیانت در خانواده به نظر می‌رسد پژوهش حاضر چه به لحاظ نظری که تبیین نقش عوامل اجتماعی در تمایل زوجه به روابط خیانت زن به مرد در ایران می‌پردازد و چه از لحاظ کاربردی باتوجه به افزایش این رفتار در سالهای اخیر ضرورت دارد. محقق در پژوهش حاضر از مبانی نظری از جمله نظریات: آسیب-شناسی اجتماعی، کنترل اجتماعی، برچسب‌زنی، بی‌سازمانی اجتماعی، انحراف رفتاری، کنش اجتماعی، تقلید، یادگیری اجتماعی، تضاد، اشاعه فرهنگی، فشار اجتماعی و نظریه سه وجهی عشق استفاده می‌نماید. بنابراین سوالات پژوهش حاضر به شرح زیر مطرح می‌گردد:

- ۱- آیا میزان ارزش‌مداری بر میزان انحراف در روابط زناشویی موثر است؟
- ۲- آیا عوامل اجتماعی بر روابط زناشویی موثر است؟
- ۳- آیا فشارهای مالی بر روابط زناشویی موثر است؟
- ۴- آیا تکنولوژی و رسانه‌های اجتماعی بر روابط زناشویی موثر است؟
- ۵- آیا جامعه و ساختارهای اجتماعی بر روابط زناشویی موثر است؟
- ۶- آیا وضعیت جسمانی و بیولوژیکی افراد بر روابط زناشویی موثر است؟

- ۷- آیا میزان تحصیلات و بالا رفتن سطح آگاهی در انحراف روابط زناشویی موثر است؟
- ۸- آیا روابط دوران نوجوانی در میزان انحراف در روابط زناشویی موثر است؟
- ۹- آیا نظارت و کنترل اجتماعی در کاهش انحراف در رابطه زناشویی و جلوگیری از خیانت موثر است؟

تعریف مفاهیم

خیانت: خیانت به موضوعی اطلاق می‌شود که یک عضو از یک رابطه ازدواج، اقدام به برقراری رابطه‌ای خارج از چارچوب ازدواج کند. یعنی زن یا مردی که در یک رابطه دو نفره براساس ازدواج رسمی قرار دارند، اقدام به برقراری رابطه‌ای عاطفی یا جنسی خارج از رابطه رسمی خود کنند. این یک تعریف سطحی از خیانت است که در فرهنگ‌های مختلف تغییرات زیادی به خود دیده است که جای بحث در اینجا ندارد. (اصلانی، ۱۳۸۷: ۹۰)

خیانت جنسی: بی وفایی جنسی، برقراری رابطه جنسی و فیزیکی با شخصی خارج از حوزه زناشویی است که می‌تواند جنبه عاطفی نداشته باشد. در مواردی بی وفایی عاطفی و جنسی می‌تواند با هم صورت گیرد. (مورگان، ۱۳۷۷: ۱۲۱)

خیانت عاطفی: خیانت احساسی یکی از مواردی است که بیشتر خانم‌ها آن را مخرب و ویرانگر تصور می‌کنند. خانم‌ها به‌خوبی می‌دانند که دخترهای زیبای بسیاری وجود دارند و برخی از مردها، بالذاته از نظر بصری تحریک‌پذیر هستند. البته این امر توجه‌کننده خیانت جنسی نیست، اما همه به‌خوبی می‌دانند که برخی از مردها در کنترل خواست‌های جنسی خود ناتوان یا کم‌توان هستند. (سعیدی، ۱۳۹۱: ۲۲)

عوامل اجتماعی: ما اکنون در عصر تغییرات به سر می‌بریم در جریان این تغییرات، این پیچیدگی جامعه در حال توسعه، به افزایش احساس بیگانگی، انزوا و بدگمانی فراگیر منجر می‌شود. در جریان چنین تغییرات سریعی که باورها و رسوم، پیوسته زیر سؤال می‌روند و از هر سو تهدید می‌شوند. این نکته در هیچ حوزه‌ای به اندازه حوزه روابط زناشویی و خانوادگی آشکار نیست. اکنون نقش‌ها تغییر پیدا کرده است. مسئولیت‌ها یا تقسیم می‌شوند و یا بر مبنای فردی تعیین می‌شوند. نتیجه تغییر کاملاً روشن است. چنانچه نیازها و اهداف یکی از زوجین برآورده نشوند، حداقل در ذهن خود ممکن است این سؤال را طرح کنند که "چرا باید این رابطه را حفظ کنم در حالی که بهای زیادی می‌پردازم و در عوض سود کمی بدست می‌آورم؟" و این وقتی شدت می‌یابد که زن و شوهر علاوه بر این تغییرات سریع فرهنگی از ابتدا پیوندشان با تفاوت‌های فرهنگی آغاز شده باشند. در اکثر ازدواج‌های معاصر، در دنیای غرب و گاهی اوقات در

ایران زن و شوهر هر دو شاغل‌اند و در خارج از خانه کار می‌کنند و زمانی که با یکدیگر و با فرزندان خود صرف می‌کنند، بسیار محدود است. اشتغالات ذهنی بالا و منابع خارجی استرس‌زا به شدت آنان را تحت فشار قرار داده است و در طی زمان هر دو با توجه به اهداف خود احتمالاً از یکدیگر دور می‌شوند و این دوری در افزایش فاصله‌های عاطفی و جسمانی بین آنها تأثیر می‌گذارد. در مجموع باید گفت به دلیل کم رنگ شدن ارزش‌های اخلاقی و مذهبی، نرخ طلاق عاطفی و طلاق قانونی روند صعودی خود را طی می‌کند. هرچند کارشناسان غربی شیوع و فراوانی طلاق را بیشتر متأثر از عوامل اقتصادی و اجتماعی می‌دانند، مسائلی از قبیل مشکلات مالی مسکن، بیکاری که در طلاق تأثیر شایانی دارد. (کمالی، ۱۳۸۳: ۹۰)

دین: دین در فرهنگ و لغت به معنای "طریقت، شریعت، پیروی، اطاعت و تسلیم" آمده است. در عرف عمومی، دین را به معنای "پارهای از رفتارهای معطوف به رهبانیت، زهدگرایی، آخرت اندیشی و به‌طور کلی برخی از اعمال و مناسک عبادی خاص و مشخص" می‌دانند. برای سنجش این متغییر از شاخص باورهای مذهبی و انجام فرائض دینی استفاده شده است. (آقاجانی، ۱۳۹۰: ۷۵)

باورهای مذهبی: منظومه‌ای از اعتقاد به قدرت خدایی یا فوق بشری و یا یک نظام اعتقادی و عملی دارای رحمت است که به‌وسیله آن، گروهی از مردم می‌توانند از عهده حل مسائل نهایی حیات انسانی بر آیند. می‌توان گفت دین، علاوه بر شناسایی کارهای خوب و بد، ضمانت اجرایی ارزش‌های اخلاقی را نیز بر عهده دارد. دین در تعیین هدف والای انسانی نقش تعیین کننده‌ای دارد. آموزه‌های دینی و اعتقاد به عدالت الهی و حسابرسی به اعمال بندگان در معاد، اصول و ارزش‌های اخلاقی را الزام‌آور می‌کند و فواید دنیایی و آخرتی کارهای اخلاقی، انسانها را به سمت عمل به ارزش‌های اخلاقی سوق می‌دهد. انسان به وسیله دین می‌تواند عامل درونی بسیار توانایی را که به صورت ناهوشیار بر او حکم فرماست را به طرز خودآگاه بپذیرد. بوردت و همکاران دریافتند که اعتقادات خاص مذهبی مثل باور به اینکه کتاب مقدس از کلام خداست به کاهش خیانت می‌انجامد. (ادیبی، ۱۳۸۸: ۱۲)

رسانه: به ابزارهایی گفته می‌شود که در جامعه از آنها برای ابلاغ پیام‌ها و بیان افکار و انتقال مفاهیم به دیگران استفاده می‌شود. برای سنجش این متغییر از دوشاخه ماهواره و اینترنت استفاده شده است.

ماهواره: ماهواره می‌تواند علاوه بر مزیت‌های ارتباطی و اطلاعاتی، عاملی برای جهانی شدن جوامع باشد. ماهواره با پخش مستقیم برنامه‌های تلویزیونی، عده کثیری از مخاطبان را در جوامع

مختلف در یک لحظه و به طور همزمان تحت تاثیر قرار دهد و با نفوذ و قدرتی که دارد می‌تواند عاملی برای یک دست شدن فرهنگ جوامع و اتحاد افراد باشد. از مزایای آن، کم هزینه و آسان است ظرفیت پیام بالاست و پخش برنامه‌های زنده را در سراسر کره زمین به راحتی امکانپذیر می‌سازد و از مضرات آن، تخریب فرهنگی، بد آموزی اخلاقی، تخریب باورهای ملی، دینی و ارزش‌های اجتماعی است. (اینگلهارت، ۱۳۷۳: ۹۱)

اینترنت: جدیدترین و گسترده‌ترین شبکه جهانی است که در آن اطلاعات و علوم مختلف برای دانش پژوهان و علاقمندان وجود دارد. این رسانه پدیده‌ای با قابلیت‌های متنوع است که کارایی آن همچنان رو به افزایش است و اینترنت باعث نفوذ سریع در زندگی فردی و اجتماعی شده به طوری که دانشگاه‌ها، کتابخانه‌ها، بسیاری از مراکز علمی و تحقیقاتی مجهز به پایگاه اینترنتی هستند. از مضرات این رسانه، اعتیاد اینترنتی، چت، دوستی‌ها و عشق‌های اینترنتی، کاهش برقراری ارتباط با اعضای خانواده و روابط نامشروع اینترنتی، استفاده از سایت‌های جنسی و... (باستانی، ۱۳۸۷: ۵۹)

رضایت زناشویی: احساس عینی از خشنودی، رضایت و لذت تجربه شده توسط زن و مرد وقتی که همه جنبه‌های مشترک زندگیشان را در بر گیرد. رضایتمندی همسران از روابط جنسی، عشق، شور و شوق زندگی به میزان صمیمیت و دوستی بین همسران بستگی دارد. به عبارتی لازمه ایجاد و حفظ روابط زناشویی سالم این است که طرفین برای خصوصیات، علاقمندی‌ها و نیازمندی‌های یکدیگر ارزش قائل شوند و سعی کنند در روابط کلامی، عاطفی و اقدام‌ها و تصمیم‌گیری‌ها به رفتار و افکار و به نیازها و خواست‌های همسرشان توجه کنند و پاسخ مناسب دهند. (صالحی، ۱۳۸۷: ۵۲)

تعهد: به معنای پایبندی به قول و وعده‌ها و عمل به آنها بر مبنای انتظارات متقابل می‌باشد. تعریف عملیاتی تعهد میان زوجین، پایبندی به عهد و پیمان زناشویی در طول زندگی مشترک می‌باشد. (برنار، ۱۳۸۸: ۱۵)

میزان تعامل عاطفی با همسر: میزان تعامل عاطفی میان زوجین با ارضاء نیاز و دوستی از طریق انجام فعالیت‌های مشترک نظیر: همراهی در تفریحات و سپری کردن اوقات فراغت به اتفاق یکدیگر صورت می‌گیرد که این امر موجب ایجاد حس نزدیکی در طرفین می‌شود. (ارمکی، ۱۳۸۳: ۷۲)

روش پژوهش

پژوهش حاضر از حیث هدف آن یک پژوهش کاربردی است که به روش ترکیبی^۱ با استفاده

^۱ Mix Method

از رویکرد طرح اکتشافی متوالی^۱ با طرح تدوین مدل در دو مرحله انجام می‌شود.

بخش اول: بخش کیفی

در این بخش از روش تحقیق از تحلیل مضمون استفاده خواهد شد؛ تحلیل مضمون راهبرد تقلیل و تحلیل داده است که با آن داده‌های کیفی تقسیم بندی، طبقه بندی، تلخیص و بازسازی می‌شود. تحلیل مضمون اصولاً راهبردی توصیفی است که یافتن الگوها و مفاهیم مهم را از درون مجموعه داده‌های کیفی تسهیل می‌کند. فراگرد تحلیل تم زمانی شروع می‌شود که تحلیلگر الگوهای معنی و موضوعاتی که جذابیت بالقوه دارند را مورد نظر قرار می‌دهد. این تحلیل شامل یک رفت و برگشت مستمر بین مجموعه داده‌ها و خلاصه‌های کدگذاری شده و تحلیل داده‌هایی است که به وجود می‌آیند. نگارش تحلیل از همان مرحله اول شروع می‌شود. تحلیل تم فراگردی بازگشتی است که در آن حرکت به عقب و جلو در بین مراحل ذکر شده وجود دارد. (بایر، کلارک، ۲۰۰۶)

بخش دوم: کمی

در بخش کمی پژوهش از روش تحقیق توصیفی پیمایشی استفاده خواهد شد. در این مرحله خروجی بخش اول در قالب یک پرسشنامه مولفه‌های عوامل حمایتی و تعاملی انطباق فرهنگی تدوین گردیده و ابعاد مدل از دیدگاه متخصصین مورد سنجش قرار گرفته و اعتباریابی می‌گردد. جامعه آماری این تحقیق مرکز مشاوره و خدمات روانشناسی بهروان در شهر تهران می‌باشد که تعداد ۴۰۰ نفر از مراجعه‌کنندگان را مورد بررسی قرار می‌دهد که به‌روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای متناسب با حجم و بر اساس نسبت جامعه در طبقات انتخاب خواهند شد در نهایت یافته‌های دو مرحله کیفی و کمی مرحله با هم پیوند می‌خورند. در اساسی‌ترین سطح، هدف این استراتژی استفاده از داده‌ها و نتایج کمی برای کمک به تفسیر یافته‌های کیفی است.

ابزار سنجش

هدف از تحقیق در هر رشته و حوزه‌ای رسیدن به یکسری شناخت‌ها و تبیین روابط بین متغیرها می‌باشد. برای پی‌بردن به این شناخت‌ها و روابط می‌توان از روش‌های مختلفی استفاده کرد. در علوم انسانی و اجتماعی، روش‌هایی چون روش: آزمایشگاهی، میدانی، پیمایش، اسنادی، تحلیل محتوا، فراتحلیل و غیره از جمله این روش‌ها می‌باشند. هر کدام به فراخور حوزه و رشته مطالعاتی، موضوع، اهداف و سؤالات تحقیق مورد استفاده قرار می‌گیرند. یکی از روش‌های مناسب

^۱-Sequential Exploratory Design

برای تحقیقات پنهانگر در جامعه‌شناسی پیمایش است. پیمایش یکی از روش‌های گردآوری، تنظیم و تحلیل است. کرلینجر در مورد این روش می‌نویسد: تحقیق پیمایش، جمعیت‌های کوچک و بزرگ را با انتخاب و مطالعه نمونه‌های منتخب از آن جامعه‌ها برای کشف میزان نسبی شیوع، توزیع و روابط متقابل متغیرهای جامعه شناختی و روان‌شناختی مورد بررسی قرار می‌دهد. در این تحقیق نیز از روش پیمایش استفاده می‌شود.

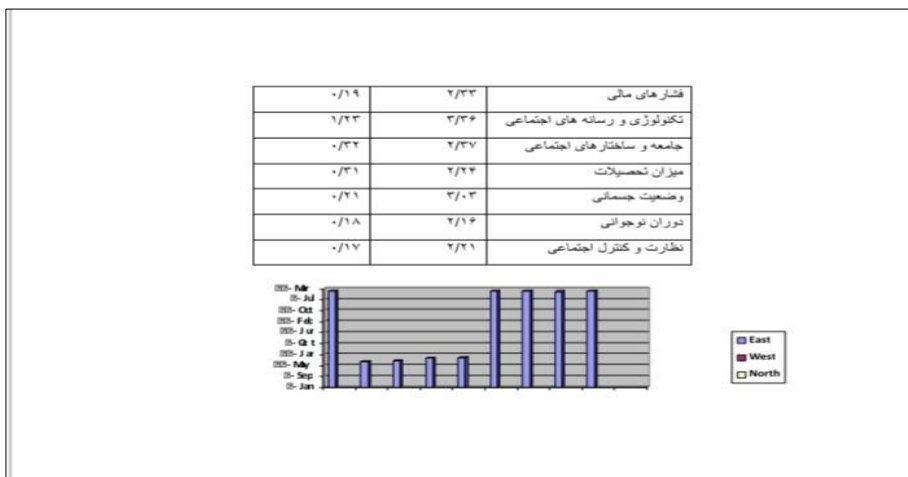
جامعه آماری

با توجه به اینکه جامعه آماری این پژوهش، مراجعه کنندگان به مرکز مشاوره بهروان به تعداد ۲۵۰ نفر می‌باشد می‌توان تعداد نمونه را از فرمول محاسبه تعداد نمونه آماری از جامعه نامحدود، به دست آورد.

آمار توصیفی از سوالات و ابعاد

در این قسمت از دو متغیر اصلی و همچنین ابعاد آنها آمار توصیفی شامل میانگین و انحراف معیار گرفته شد که نتیجه در جدول زیر قابل مشاهده است:

جدول ۱: آمار توصیفی متغیرهای پرسش

جدول بالا نکاتی را مشخص می‌سازد که بر حسب هر یک از موارد میانگین و انحراف معیار متفاوت است. به ترتیب، تحلیل سوالات از نظر میانگین روشن می‌سازد که کدام ابعاد دارای میانگین بالاتر و کدام کمتر هستند. به این ترتیب که تکنولوژی و رسانه‌های اجتماعی، بیشترین میانگین را دارد؛ بدین معنی که تکنولوژی و رسانه‌های اجتماعی مورد مطالعه به نسبت سایر متغیرها بالاتر است. به عبارت دیگر پاسخ‌دهندگان در پاسخ به سوالات این بعد، اکثراً از گزینه‌های متوسط به بالا استفاده کرده‌اند و این نشان از وضعیت تا حدودی مناسب خانواده-

های مورد مطالعه در خصوص تکنولوژی و رسانه‌های اجتماعی دارد. همچنین میزان ارزشمندی نیز تا حدودی به همین صورت می‌باشد. از طرف دیگر برخی ابعاد نیز میانگین پایینی داشته‌اند و کمتر از حد متوسط (۳) می‌باشد. پایین‌ترین میانگین مربوط به دوران نوجوانی است که نشان از پایین بودن این نظارت و کنترل اجتماعی مورد مطالعه دارد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

ابتدا نرمال بودن داده‌ها بررسی خواهد شد.

نتایج آزمون کلموگروف اسمیرنوف

برای بررسی نرمال بودن داده‌های مربوط به متغیرهای تحقیق از آزمون کلموگروف اسمیرنوف استفاده می‌کنیم. (مومنی و فعال قیومی، ۱۳۸۹) آزمون نرمال بودن (کولموگروف اسمیرنوف) برای تمامی متغیرهای تحقیق انجام شده است و در تمامی آزمون‌ها، فرضیه آماری به صورت زیر می‌باشد.

H0: داده‌ها نرمال هستند (داده‌ها از جامعه نرمال آمده‌اند)

H1: داده‌ها نرمال نیستند (داده‌ها از جامعه نرمال نیامده‌اند)

جدول ۱-۴: نتایج آزمون کلموگروف اسمیرنوف برای متغیرهای تحقیق

متغیرهای پژوهش	اماره Z	سطح معناداری	نتیجه فرضیه
میزان ارزشمندی	۱/۳۵۱	۰/۰۵۳	نرمال است
عوامل اجتماعی	۱/۰۸۶	۰/۱۸۹	نرمال است
فشارهای مالی	۰/۸۲۵	۰/۵۰۴	نرمال است
تکنولوژی و رسانه‌های اجتماعی	۱/۲۱۱	۰/۰۹۱	نرمال است
جامعه و ساختارهای اجتماعی	۱/۱۰۱	۰/۲۶۹	نرمال است
میزان تحصیلات	۱/۲۵۹	۰/۲۵۴	نرمال است
وضعیت جسمانی	۰/۸۷۵	۰/۵۰۱	نرمال است
دوران نوجوانی	۱/۲۳۵	۰/۱۷۵	نرمال است
نظارت و کنترل اجتماعی	۱/۱۰۹	۰/۰۴۶	نرمال است

اگر مقدار سطح معنی‌داری (Sig) بزرگتر از مقدار خطا $0/05$ باشد فرض صفر را نتیجه می‌گیریم و در صورتی که مقدار سطح معنی‌داری کوچکتر از مقدار خطا $0/05$ باشد فرض یک را نتیجه می‌گیریم. چون مقدار سطح معنی‌داری در تمامی متغیرها بالاتر از مقدار خطای $0/05$ می‌باشد پس فرض صفر را نتیجه می‌گیریم یعنی متغیرهای تحقیق همگی نرمال می‌باشند و استفاده از آزمون‌های پارامتری بلامانع است.

نتیجه گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی عوامل تاثیرگذار بر خیانت زن به شوهر می‌باشد که می‌توان دریافت که معمولا هنگامی که در روابط زناشویی این پنج نیاز(نیازهای جنسی، صمیمیت، رفاقت، امنیت، روابط عاطفی) به شکل مطلوبی برآورده نمی‌شوند. این امر منجر به بروز مشکلاتی در روابط زوجین، نظیر عدم پایبندی به همسر می‌شود. به این معنا که اگر رابطه‌ای نتواند نیاز خاصی را ارضاء کند احتمالا فرد جهت برآورده کردن آن، مرتکب خیانت می‌شود. با برداشت از این نظریه می‌توان به طور کلی رضایت از روابط زناشویی را به عنوان متغیر مستقل که بر روابط خیانت زن به مرد موثر است در نظر گرفت. براساس نظریه نقص و کمبود، زمانیکه رابطه‌ای در برخی موارد با کمبود و نقصان مواجه باشد، مانند رضایتمندی کم از رابطه، عدم ارضای نیاز-های جنسی و... منجر به پیمان شکنی و خیانت می‌شود به اعتقاد محققان، روابط خارج از حیطه زناشویی از پتانسیل لازم جهت ایجاد دستاوردهای مثبتی نظیر رشد و تحول فردی و خود یابی برخوردار است که رابطه فعلی فرد قادر به فراهم سازی آنها نیست.

منابع فارسی

کتاب

- اسکیدمور، ویلیام (۱۳۹۲)، *تفکر نظری در جامعه‌شناسی*، ترجمه: علی محمد حاضری و همکاران، تهران: نشر سفیر
- اوفه، کالس (۱۳۹۴)، *چگونه می‌توان به شهروندان اعتماد داشت*، مجموعه مقالات سرمایه اجتماعی، اعتماد، دموکراسی و توسعه، تهران: نشر شیرازه
- اینگلهارت، رونالد (۱۳۹۳)، *تحول فرهنگی در جامعه صنعتی پیشرفته*، ترجمه مریم وتر، تهران: نشر کویر
- برناردز، جان (۱۳۹۸)، *درآمدی به مطالعات خانواده*، ترجمه حسین قاضیان، تهران: نشر نی
- تونکیس، فران (۱۳۹۷)، *اعتماد و سرمایه اجتماعی*، ترجمه: محمدتقی دلفروز، تهران: پژوهشکده مطالعات اجتماعی و فرهنگی
- چلبی، مسعود (۱۳۹۵)، *جامعه‌شناسی نظم، تشریح و تحلیل نظم نظری اجتماعی*، تهران: نشر نی

مقالات

- ابراهیم انصاری، پریسا عطایی (۱۳۹۱)، *بررسی میزان و تأثیر سرمایه اجتماعی ساکنان مجتمع‌های مسکونی*، فصلنامه مطالعات شهری، سال ۲، شماره ۳
- تقی آزاد ارمکی، افسانه کمالی، (۱۳۹۸)، *اعتماد، اجتماع و جنسیت: بررسی تطبیقی اعتماد متقابل در بین دو جنس*، مجله جامعه‌شناسی ایران، دوره ۵، شماره ۲
- سوسن باستانی و همکاران (۱۳۸۷)، *سرمایه اجتماعی شبکه و اعتماد متقابل بین‌شخصی*، مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی، سال ۱۶، شماره ۶۱
- محمود حیدری و همکاران (۱۳۹۴)، *رابطه باورهای ارتباطی مثبت نسبت به همسر*، فصلنامه خانواده‌پژوهی، سال ۱، شماره ۲
- مهدی ادیبی سده و همکاران (۱۳۹۸)، *سنجش اعتماد اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن در مراکز شهرستان‌های چهارمحال و بختیاری*، جامعه‌شناسی کاربردی، سال ۲۱، شماره ۴ (۴۰)

پایان نامه

- آقاجانی، ع (۱۳۹۰)، *بررسی جامعه‌شناختی میزان اعتماد بین‌شخصی و عوامل مؤثر بر آن در میان دانشجویان دانشگاه اصفهان*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه اصفهان